A mentális egészség nem magánügy, hanem emberi jogi kérdés

„A mentális egészségügy reformja nem csupán orvosi protokollok frissítését, hanem alapvető társadalmi szemléletváltást követel" – ezzel indította bemutatkozóját a romániai Choice Association az MHE december 18-án tartott webináriumán. A szervezet bemutatta azt a holisztikus modellt, amely a mentális jóllétet a szociális és jogi meghatározók tükrében értelmezi.

A Choice Association egy olyan bukaresti székhelyű civil szervezet (NGO), amely a mentális egészség szisztémás tényezőit kutatja és kezeli. Munkájuk a bizonyítékokon alapuló orvostudomány (evidence-based approach) és az emberi jogi központú szemlélet ötvözésére épül. Tevékenységük túlmutat a terápiás szobákon, aktív közpolitikai munkát végeznek, érdekérvényesítő (advocacy) szerepet töltenek be és ösztönzik a szektorok közötti együttműködést. A december 18-ai webinárium fókuszában a mentális egészséget meghatározó társadalmi tényezők álltak. A szervezet hangsúlyozta hiába a modern klinikai ellátás, ha a páciens lakhatási instabilitással, jogfosztottsággal vagy társadalmi kirekesztettséggel szembesül.

„Nem kezelhetjük a mentális nehézségeket vákuumban. A gyógyulási folyamat elválaszthatatlan attól, hogy az egyén gyakorolhatja-e az alapvető emberi jogait, és kap-e támogatást a döntéshozatalban ahelyett, hogy megfosztanák a cselekvőképességétől" – fogalmazott Mugur Ciumăgeanu, a Choice Association elnöke. A fórumon elhangzott, hogy a kelet-közép-európai régióban, így Romániában és a környező országokban is, még mindig erős a kényszerítő intézkedésekre épülő szemlélet. A Choice Association ezen kíván változtatni azáltal, hogy:

-megoldásokat kínál a döntéshozóknak a pszichiátriai ellátórendszer modernizálásához,

-ágazati együttműködést sürget az egészségügy, a jogvédelem és a szociális szféra között,

-közösségi elérést (public outreach) biztosít, hogy a mentális betegségekkel kapcsolatos stigma a társadalom minden rétegében csökkenjen.

A szervezet december 18-ai prezentációja kitért a kényszermentes ellátási modellekre is, amelyek Európa-szerte (például a spanyolországi Girona régióban) már bizonyították hatékonyságukat. A Choice célja, hogy ezeket a jó gyakorlatokat a romániai jogrendszerbe és a napi gyakorlatba is átültessék. "Az egészségügy jövője nem a falak mögötti elszigetelésben, hanem a közösségi alapú, emberi méltóságot tiszteletben tartó támogatásban rejlik"- tette hozzá az elnök. Az esemény záróakkordjaként a szervezet újabb szakmai párbeszédet kezdeményezett a régió szakembereivel, hangsúlyozva, hogy a mentális egészség védelme közös társadalmi felelősségünk.

Kun Viktória